

Versnelling in de ontwikkeling van Pension Tracking Systems

In dit artikel leggen we de focus op pensioencommunicatie en dan specifiek op Pension Tracking Systems (PTSs). Deze vorm van pensioencommunicatie lijkt versneld in opkomst te zijn in Europa. Om dit goed te laten werken en optelbare en vergelijkbare pensioenen te kunnen tonen is er ook actuariële kennis nodig.

EEN AANPASSING VAN DE IORP II RICHTLIJN

Op dit moment loopt het proces om een aantal aanpassingen te doen in de Europese pensioenfondsen richtlijn (IORP II directive). In de afgelopen jaren is een aantal stappen gezet om tot de wijzigingen in IORP II te komen. De Europese toezichthouder EIOPA heeft in 2023 een consultatie gedaan in de Europese pensioenbranche om te bepalen op welke onderdelen er aanpassingen in de IORP richtlijn gedaan zouden moeten worden. In 2025 is de Europese Commissie met een concept voorstel gekomen om de Europese pensioenfondsen richtlijn aan te passen op een aantal onderdelen. De bedoeling is om aanvullende werkgeverspensioenen op grotere schaal toe te passen, meer efficiëntie te bereiken en diversificatie in de beleggingen. Maar ook onderwerpen als zorgplicht, het pensioenoverzicht en pensioencommunicatie in het algemeen komen aan bod.

Hoe komt een nieuwe of aangepaste Europese richtlijn tot stand?

Om tot een wijziging in een Europese richtlijn te komen moet een aantal stappen worden gezet. Eerst wordt door de Europese Commissie het initiatief genomen om over een bepaald onderwerp / probleem kennis te vergaren. Hierbij worden bedrijven, burgers en experts geraadpleegd. Op basis van deze input wordt een voorstel voor een richtlijn geschreven. Dit voorstel wordt daarna openbaar in consultatie gebracht zodat alle stakeholders kunnen reageren op het voorstel.

Nadat de input vanuit de consultatie is verwerkt wordt het voorstel aangeboden aan het Europees Parlement als vertegenwoordiger van de Europese burgers en de Raad van de Europese Unie als vertegenwoordiger van de lidstaten. Beide instellingen bekijken het voorstel in commissies en vergaderingen. Hierbij kunnen ook wijzigingen (amendementen) worden voorgesteld. Vaak onderhandelen de Commissie, het Parlement en de Raad samen om tot een compromis te komen. Dit worden 'trilogen' genoemd.

De richtlijn wordt aangenomen als het Europees Parlement ermee instemt (meerderheid van stemmen) en de Raad akkoord gaat (meestal een gekwalificeerde meerderheid). De richtlijn wordt officieel gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU en treedt daarna in werking. Dat betekent dan nog niet dat deze regelgeving dan ook in de verschillende landen van toepassing is. De lidstaten moeten de richtlijn omzetten in hun eigen nationale wetten. Ze krijgen hiervoor een bepaalde termijn (vaak 2 jaar). Pas daarna geldt de Europese richtlijn in de lidstaten.

De verwachting is op dit moment dat de nieuwe IORP II directive in het najaar van 2027 kan worden aangenomen. Dit betekent dat de Europese lidstaten de richtlijn vermoedelijk in 2029, 2 jaar na ingang van de richtlijn, moeten hebben geïmplementeerd.

PENSION TRACKING SYSTEMS

Een belangrijke aanpassing is dat in de richtlijn een nieuw artikel 37a wordt opgenomen dat gaat over Pension Tracking Systems (PTSs)¹. Een

PTS is bijvoorbeeld mijnpensioenoverzicht.nl dat wordt uitgevoerd door de stichting Pensioenregister. Het doel van het nieuwe artikel is om transparantie en bewustzijn over pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen te vergroten².

Een kritische noot hierbij is nog wel dat uit jarenlange ervaring in Nederland bij het bevorderen van pensioenbewustzijn is gebleken dat het verstrekken van informatie in zichzelf een zeer beperkt (lees: geen significant) effect heeft op het verhogen van het pensioenbewustzijn. Dat is ook niet erg want pensioenbewustzijn is namelijk niet een doel op zich om na te streven. Het doel is namelijk het zorgen dat Europese burgers op hun pensioengerechtigde leeftijd niet in armoede terecht komen. Informatie kan daarbij helpen.

GEVOLGEN VOOR MIJNPENSIENOVERZICHT.NL

Het nieuwe artikel 37a in de IORP II directive kan ook gevolgen hebben voor mijnpensioenoverzicht.nl. De aanpassingen lijken op dit moment geen grote gevolgen te hebben voor het Nederlandse pensioenregister en dat is dan ook niet de hoofdmoot van dit artikel. Het is interessant wat de langetermijn impact is van dit nieuwe artikel in de pensioenfondsenrichtlijn. Al enkele jaren zien we een toegenomen interesse in Pension Tracking Systems. EIOPA heeft in 2021 een onderzoek naar dit fenomeen gedaan om te bekijken wat de lessen zijn uit de ontwikkeling hiervan in verschillende landen. Daarna heeft EIOPA in 2023 een uitvraag gedaan naar mogelijke ontwikkelingen voor de PEPP- (Pan European Pension Plan) en de IORP-richtlijn. Ook hier is het onderwerp Pension Tracking Systems aan de orde geweest.

EEN EUROPEES PENSION TRACKING SYSTEM

Daarnaast is een consortium van pensioenuitvoerders in Europa bezig met het ontwikkelen van een European Tracking System³ (ETS) in opdracht van de Europese Commissie. Het doel is om in 2028 een ETS te hebben waar verschillende landen aan deelnemen. In de basis zou voor een Europese burger op een veilige en toegankelijke manier persoonlijke pensioeninformatie uit verschillende landen zichtbaar moeten worden gemaakt. Het opnemen van een apart artikel voor Pension Tracking Systems in de pensioenfondsen richtlijn is daarom een logische stap om een ETS voor alle Europese lidstaten die mee willen doen mogelijk te maken in de toekomst.

DE ROL VAN DE EUROPESE ACTUARISSEN

De Europese actuarissen, georganiseerd in de AAE, zijn in 2024 opnieuw op deze ontwikkeling ingesprongen⁴. Vanaf januari 2024 is de Working Group on Pension Tracking Systems (de werkgroep) opgezet met leden uit België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Nederland en Slowakije. ETS heeft in 2024 contact gezocht met de werkgroep van de AAE. De vraag was om te onderzoeken wat er komt kijken bij het koppelen van Pension Tracking Systems in verschillende landen. Hierbij is specifiek gekeken naar de nu al beschikbare informatie die op dit moment als PDF te vinden is bij bestaande nationale Pension Tracking Systems in Europa. Er blijkt nogal wat werk aan de winkel om deze informatie goed te kunnen ontsluiten.

Ing H.W.A.M. van den Bosch is namens het AG vertegenwoordigd in de Commissie Pensioenen van het AG, in de Pensions Committee en de Social Security Subcommittee van de Actuarial Association of Europe (AAE) en in de Pensions & Employee Benefits Forum van de International Actuarial Association (IAA). Daarnaast is hij in het dagelijks leven wethouder in de gemeente Heusden.

KOPPELING VAN PENSIOENEN IS NIET EENVOUDIG

Ten eerste is er niet in alle nationale systemen een digitaal PDF-bestand beschikbaar voor burgers. En als dit document wel beschikbaar is dan zijn er bijvoorbeeld de nodige uitdagingen om de informatie bij elkaar te kunnen tellen. De opzet van dit bestand verschilt namelijk van land tot land. Verschillen treden bijvoorbeeld op bij het wel of niet weergeven van bruto en/ of netto bedragen, of dat er wel of geen bereikbare pensioenbedragen worden getoond. Maar ook het feit dat in de bestaande PTSs niet iedereen is vertegenwoordigd in het nationale systeem is een belangrijke uitdaging. De volledige analyse van de werkgroep is op 17 december 2025 gepubliceerd in een discussiepaper⁵.

ACTUARISSEN KUNNEN HELPEN

In dit paper staan ook belangrijke actuariële aanbevelingen om een ETS mogelijk te maken waar de Europese burger een begrijpelijk overzicht krijgt van zijn pensioenen. Actuarissen zijn bij uitstek de experts die een belangrijke rol spelen om het inzicht in pensioeninformatie te verbeteren. Zij kunnen bijvoorbeeld adviseren over de consistentie van de berekeningsmethoden en aannames die leiden tot de getoonde pensioenbedragen. Ook kunnen zij adviseren hoe de kwaliteit van de data moet worden gegarandeerd en met welke relevante elementen rekening gehouden moet worden wanneer gecommuniceerd wordt over pensioenen. Dit zijn belangrijke stappen die in de toekomst genomen moeten worden om een ETS en zelfs een goedwerkende PTS mogelijk te maken.

PROJECTIEMETHODES

Het gebruik van uniforme rekenregels en aannames bij het projecteren van de uitkeringen op de pensioendatum is een belangrijk onderdeel om pensioenbedragen optelbaar en vergelijkbaar te maken. Het globale beeld is dat deze rekenregels en aannames tussen diverse landen verschillen en dat het wellicht zelfs binnen landen verschillend is. We hebben in ieder geval het vermoeden dat bijvoorbeeld de projectiemethodes in de PEPP, IORP en PRIPPs richtlijnen verschillend zijn, terwijl de producten die onder deze richtlijnen vallen allemaal als doel hebben om te zorgen voor een financiële oudedagsvoorziening. Er is dus in ieder geval onderzoek nodig naar het toepassen van deze projectiemethodes.

ER IS NOG HEEL WAT ONDERZOEK TE DOEN

RISICO-BEWUSTZIJN

Hetzelfde kan gezegd worden over het inzichtelijk maken van risico's. In Nederland kennen we de navigatiemetafoor om de risico's van het pensioen op het pensioenoverzicht inzichtelijk te maken. Een relatief ingewikkelde methode maar wel een methode die in ieder geval recht doet aan het feit dat pensioenen onderhevig zijn aan risico's. We maken in Nederland gebruik van de resultaten uit de stochastische scenario's die ook in de ALM-studies voor pensioenregelingen worden gebruikt. Als er in andere landen al over risico's rondom de pensioen-uitkering wordt gecommuniceerd dan gebeurt dat meestal met behulp van deterministische scenario's. Ook de huidige pensioenfondsen richtlijn vereist risico informatie bij beschikbare premieregelingen (Defined Contribution). Echter, deze informatie is ook van belang voor uitkeringsregelingen (Defined Benefit), al is het maar om de vergelijking aan te kunnen gaan op dit gebied met beschikbare premieregelingen. Kortom, ook op dit gebied is er nog wel wat onderzoek te doen.

ONTWIKKELING PTSs

De hierboven genoemde uitdagingen rondom Pension Tracking Systems en het European Tracking System zullen niet van de ene op de andere dag worden opgelost. De ontwikkeling van bijvoorbeeld het Nederlandse pensioenregister tot de huidige vorm heeft namelijk zo'n 20 jaar geduurd. Wat we niet weten is of dit in de toekomst ook zo lang zal duren. 20 jaar geleden konden we namelijk ook niet bedenken dat kunstmatige intelligentie op dit moment al zo'n enorme vlucht zou nemen. Daarom is het belangrijk om de genoemde vraagstukken hierboven niet op te pakken met een doortimmerd plan voor bijvoorbeeld de komende 10 jaar. Er is flexibiliteit nodig om in te kunnen spelen op nieuwe technische ontwikkelingen.

ER IS FLEXIBILITEIT NODIG OM IN TE KUNNEN SPELEN OP NIEUWE TECHNISCHE ONTWIKKELINGEN

CONCLUSIE

Het belang van Pension Tracking Systems is door de komst van een specifiek artikel in de nieuwe pensioenfondsen richtlijn enorm toegenomen. En dat is goed om te zorgen dat deelnemers op elk moment kunnen beschikken over een accuraat overzicht van het persoonlijk opgebouwde pensioen bij verschillende pensioen-uitvoerders. Deze vergelijkbare en optelbare pensioeninformatie kan ervoor zorgen dat Europese burgers niet verrast worden over de hoogte van hun pensioen bij pensionering. Actuarissen moeten hierbij een pro-actieve rol spelen om te zorgen dat Europese burgers kunnen rekenen op accurate pensioenberekeningen.

HELP JIJ MEE?

Ben je na het lezen van dit artikel ook geïnteresseerd in de ontwikkelingen van Pension Tracking Systems en wil je wellicht een bijdrage leveren aan het onderzoek naar de ontwikkeling hiervan? Neem dan contact met me op via de Working Group on Pension Tracking Systems van de AAE via info@actuary.eu of rechtstreeks via hieronimus@home.nl. ■

1 – 'pension tracking system' means a digital tool, typically a secure web portal or mobile application, that provides individuals with an overview of their individual accrued pension entitlements, and projections of future benefits, across the pension schemes of which the individual is a member or beneficiary.

2 – In particular, Article 37a requires IORPs to share relevant information with pension tracking systems to enhance transparency and facilitate member and beneficiaries' awareness of their entitlements.

3 – <https://www.findyourpension.eu/about-ets>

4 – In 2013 en 2015 heeft de AAE twee rapporten gepubliceerd met ervaringen over Pension Tracking Systems die al in Europa waren ontwikkeld, <https://actuary.eu/paper/report-on-key-issues-from-the-review-of-national-tracking-services/> en <https://actuary.eu/paper/key-issues-setting-national-pension-tracking-services-six-eu-countries/>

5 – Het rapport is te vinden op de website van de AAE: <https://actuary.eu/paper/aae-discussion-paper-towards-a-european-pension-tracking-service-key-considerations-and-findings/>